

شرح وظایف کارشناسان ستادی در برنامه پیشگیری از خودکشی

خودکشی یک پدیده پیچیده زیستی روانی اجتماعی است و عوامل تنش آفرین در زندگی می توانند باعث ایجاد خلق افسرده و افکار خودکشی شوند خودکشی به طور کلی دهمین علت فوت در تمام گروه های سنی می باشد و سومین علت فوت در جمعیت ۱۵ تا ۲۴ سال است. میزان اقدام به خودکشی با افزایش سن کاهش، اما از طرفی خطر فوت ناشی از اقدام به خودکشی با افزایش سن بیشتر می شود.

هدف کلان برنامه کشوری پیشگیری از خودکشی، کاهش میزان اقدام به خودکشی و فوت ناشی از آن در جمعیت عمومی است که از طریق اجرای فعالیت هایی هماهنگ از طریق دانشگاه های علوم پزشکی سراسر کشور و با محوریت پیشگیری از طریق آموزش و توانمندسازی و افزایش ظرفیت پاسخ دهی نظام سلامت و تلاش فعالانه در جهت تقویت همکاری های بین بخشی در این زمینه صورت می پذیرد

اهداف کلان برنامه پیشگیری از خودکشی در استان:

- ✓ کاهش میزان اقدام به خودکشی در استان فارس
- ✓ کاهش میزان فوت ناشی از اقدام به خودکشی در استان فارس

اهداف استراتژیک برنامه کشوری پیشگیری از خودکشی:

- افزایش روایی داده های مربوط به رفتارهای خودکشی
- توانمندسازی جمعیت عمومی و افزایش آگاهی پیرامون خودکشی
- ارتقاء کمی و کیفی خدمات ارائه شده به افراد در معرض خطر و اقدام کننده به خودکشی
- ساماندهی اخبار و محتواهای انتشار یافته مرتبط با خودکشی در رسانه ها و محصولات فرهنگی
- کاهش میزان دسترسی به روش های شایع و مهلک خودکشی
- افزایش اجرای طرح های پژوهشی در حوزه در حوزه پیشگیری از خودکشی با مشارکت سایر دستگاه ها

کارشناسان ستادی در راستای اجرای برنامه پیشگیری از خودکشی و دستیابی به هدف کلی و اهداف استراتژیک برنامه در دو حیطه درون سازمانی و برون سازمانی دارای شرح وظیفه می باشند که شامل:

اهم وظایف کارشناسان ستادی در برنامه کشوری پیشگیری از خودکشی در حیطه برون بخشی

نکته: در برنامه کشوری پیشگیری از خودکشی رئیس کارگروه پیشگیری از خودکشی در هر شهرستان فرمانداران و دبیر کارگروه مذکور روسای شبکه های بهداشت و درمان و مسئولیت پیگیری جهت برگزاری کمیته ها، پیگیری اجرای مصوبات، هماهنگی ها، مکاتبات، تعیین دستور کار جلسات و..... به عهده کارشناس مسئول سلامت روان می باشد.

هدف استراتژیک ۱: افزایش روایی داده های مربوط به رفتارهای خودکشی

- ✓ طرح سند ملی پیشگیری از خودکشی در کمیته های امنیت غذایی فرمانداری با هدف توجیه فرماندار و مسئولین ادارات در برنامه پیشگیری از خودکشی و جلب حمایت و همکاری آنان به منظور پیشبرد اهداف سند ملی پیشگیری از خودکشی

- ✓ اختصاص دستور کار جلسات سند ملی سلامت روان با عنوان پیشگیری از خودکشی
- ✓ هماهنگی ، مکاتبه تعیین دستور کار جلسات کارگروه خودکشی جهت برگزاری کمیته های برون سازمانی
- ✓ پیگیری مستمر اجرای مصوبات کمیته های پیشگیری از خودکشی تا حصول نتیجه و ارائه گزارش پیشرفت مصوبات در کمیته های آتی
- ✓ الزام ادارات بهزیستی، نیروی انتظامی ، آموزش و پرورش، دانشگاهها، پادگان ها ، اداره زندان، سازمانهای دارای بیمارستان ، کمیته امداد، پزشکی قانونی به ارسال گزارش ماهانه موارد اقدام و فوت خودکشی بر اساس فرم اکسل خطی
- ✓ جمع بندی فرم های خطی گزارش موارد اقدام و فوت خودکشی حذف موارد تکراری، ثبت در پورتال وزارت بهداشت و اکسل خودکشی شهرستان
- ✓ آنالیز داده های مربوط به موارد اقدام و فوت خودکشی و تدوین برش شهرستانی و تعیین نقاط پر خطر به منظور طرح در کمیته های شهرستانی

هدف استراتژیک ۲: توانمندسازی جمعیت عمومی و افزایش آگاهی پیرامون خودکشی:

"هدف نهایی از توانمندسازی جمعیت عمومی این است که پس از اجرای آموزشها افراد بتوانند:"

- ✓ باورهای غلط در مورد خودکشی را بشناسند و باور درست جایگزین نمایند
- ✓ علائم و نشانه های خطر خودکشی را بشناسند
- ✓ افراد در معرض خطر را شناسایی نمایند
- ✓ نحوه ارتباط و کمک به فرد در معرض خطر بدانند
- ✓ منابع حمایتی و سازمانهای یاریگر را بشناسند و به افراد معرفی نمایند و در صورت نیاز به خوبی ارجاع دهند
- ✓ نحوه برخورد با فرد اقدام کننده به خودکشی را بدانند
- ✓ نحوه ارتباط با خانواده متوفیان خودکشی و راههای کمک و ارتباط با ایشان را بدانند.
- ✓ گروههای پر خطر جامعه را بشناسند

"راه کارهای پیشنهادی جهت افزایش آگاهی جمعیت عمومی در زمینه پیشگیری از خودکشی"

❖ آموزش آبخاری والدین، دانش آموزان، و اولیا مدارس با همکاری اداره آموزش و پرورش

- ۱-۱ تدوین بانک اطلاعاتی از روانشناسان و مشاورین آموزش و پرورش شاغل و ساکن در شهرستان
- ۲-۱ برگزاری کارگاه یک روزه آموزش تخصصی پیشگیری از خودکشی جهت کلیه روانشناسان و مشاورین اداره آموزش و پرورش
- ۳-۱ تقسیم مدارس شهرستان بین روانشناسان و مشاورین آموزش و پرورش و روانشناسان شاغل در مراکز خدمات جامع سلامت
- ۴-۱ ارائه آموزش به گروههای هدف اعم از دانش آموزان مقاطع متوسطه اول و دوم - والدین ، اولیا مدرسه ، سایر پرسنل مدرسه اعم از راننده سرویس ، سرایه دار مدرسه و.....طبق منابع آموزشی ارسالی از معاونت بهداشت
- ۵-۱ اجرای پیش آزمون و پس آزمون در حین ارائه آموزشها جهت تعیین اثر بخشی آموزش ارائه شده
- ۴-۱ شناسایی افراد در معرض خطر خودکشی توسط کادر مدرسه و والدین
- ۵-۱ ارجاع افراد شناسایی شده در معرض خطر به مشاورین مدرسه
- ۶-۱ ارزیابی تخصصی افراد در معرض خطر شناسایی شده توسط مشاورین مدارس و ارجاع موارد در معرض خطر به مراکز خدمات جامع سلامت
- ۷-۱ کارشناس سلامت روان ستادی به عنوان ناظر تخصصی برنامه آموزش آبخاری پیشگیری از خودکشی بر حسن اجرای برنامه نظارت مستمر دارد

۸-۱ هماهنگی و تعامل تنگاتنگ کارشناس ستادی سلامت روان با کارشناس ستادی واحد سلامت جوانان نوجوانان و مدارس با هدف پیشبرد اهداف آموزش آبخاری و اجرای هرچه بهتر برنامه مذکور
توجه :

ابزار پایش برنامه آموزش آبخاری پیشگیری از خودکشی در مدارس :

- ۱- نتایج پیش آزمون و پس آزمون
- ۲- تعداد افرادی که درآموزه‌های مذکور شرکت نموده اند.
- ۳- درصد افزایش آگاهی افراد شرکت کننده در کلاس آموزشی
- ۴- افزایش شاخص شناسایی افراد در معرض خطر خودکشی
- ۵- افزایش آمار ارجاعات افراد در معرض خطر به روانشناس و پزشک خانواده
- ۶- درصد مراقبت افراد شناسایی شده در معرض خطر خودکشی
- ۷- کاهش بروز خودکشی در شهرستان

❖ آموزش کارگران با همکاری اداره کار تعاون و رفاه اجتماعی :

طرح موضوع آموزش آبخاری پیشگیری از خودکشی جهت کارگران در شورای متناظر شهرستان با هماهنگی و همکاری کارشناس مسئول بهداشت حرفه ای ستاد شبکه

۱-۱- اخذ آمار خانه های بهداشت کارگری و کانون یاریگران و لیست اسامی کارشناسان بهداشت شاغل در کارگاهها و کارخانه جات
۱-۲- برگزاری دوره آموزشی پیشگیری از خودکشی جهت کارشناسان بهداشت شاغل در خانه های بهداشت کارگری و کانون یاریگران

- ۱-۳- اجرای پیش آزمون و پس آزمون در حین ارائه آموزهها تعیین اثر بخشی آموزش ارائه شده
- ۱-۴- تقسیم کارگاههای بالای ۵۰ نفر و ۲۰ نفر بین کارشناسان بهداشت شاغل در خانه های بهداشت کارگری و کانون یاریگران در صورت نیاز کارشناسان سلامت روان شاغل در مراکز خدمات جامع سلامت
- ۱-۵- شناسایی افراد در معرض خطر خودکشی توسط کارشناسان بهداشت شاغل در خانه های بهداشت کارگری و کانون یاریگران
- ۱-۶- ارجاع افراد شناسایی شده در معرض خطر به مراکز خدمات جامع سلامت
- ۱-۷- کارشناس سلامت روان ستادی به عنوان ناظر تخصصی برنامه آموزش آبخاری پیشگیری از خودکشی بر حسن اجرای برنامه نظارت مستمر دارد .

۸-۲- هماهنگی و تعامل تنگاتنگ کارشناس ستاد سلامت روان با کارشناس ستادی واحد بهداشت حرفه ای با هدف پیشبرد اهداف آموزش آبخاری و اجرای هرچه بهتر برنامه مذکور

ابزار پایش برنامه آموزش آبخاری پیشگیری از خودکشی در محیطهای کارگری :

- ۱- نتایج پیش آزمون و پس آزمون
- ۲- تعداد افرادی که درآموزه‌های مذکور شرکت نموده اند.
- ۳- درصد افزایش آگاهی افراد شرکت کننده در کلاس آموزشی
- ۴- افزایش شاخص شناسایی افراد در معرض خطر
- ۵- افزایش آمار ارجاعات افراد در معرض خطر به روانشناس و پزشک خانواده
- ۶- درصد مراقبت افراد شناسایی شده در معرض خطر خودکشی

۷- کاهش بروز خودکشی در شهرستان

❖ آموزش کشاورزان و باغداران با همکاری جهاد کشاورزی :

آموزش به کشاورزان و باغداران در زمینه خودمراقبتی سلامت روان و پیشگیری از خودکشی با محوریت نحوه نگهداری سموم کشاورزی و کاهش دسترسی به ابزار خودکشی
گام اول : برگزاری کارگاه آموزشی پیشگیری از خودکشی جهت کارشناسان ناظر جهاد کشاورزی
گام دوم : برگزاری جلسه آموزشی پیشگیری از خودکشی جهت کشاورزان و باغداران توسط کارشناس سلامت روان و کارشناسان ناظر جهاد کشاورزی
ابزار پایش برنامه آموزش آبخاری پیشگیری از خودکشی در جهاد کشاورزی:

- ۱- نتایج پیش آزمون و پس آزمون
- ۲- تعداد افرادی که در آموزشهای مذکور شرکت نموده اند.
- ۳- درصد افزایش آگاهی افراد شرکت کننده در کلاس آموزشی
- ۴- افزایش شاخص شناسایی افراد در معرض خطر
- ۵- افزایش آمار ارجاعات افراد در معرض خطر به روانشناس و پزشک خانواده
- ۶- درصد مراقبت افراد شناسایی شده در معرض خطر خودکشی
- ۷- کاهش بروز خودکشی در شهرستان
- ۸- کاهش میزان خودکشی به روش سموم کشاورزی

هدف استراتژیک ۳: ارتقاء کمی و کیفی خدمات ارائه شده به افراد در معرض خطر و اقدام کننده به خودکشی

هدف اختصاصی : ۳ ساماندهی فرآیندهای شناسایی، مدیریت و ارجاع افراد در معرض خطر یا اقدام کننده به خودکشی در گروه های هدف تحت پوشش سایر دستگاه ها

استراتژی ۱: تبیین فرآیندهای شناسایی، مدیریت، و ارجاع افراد در معرض خطر یا اقدام کننده به خودکشی در گروه های هدف تحت پوشش سایر دستگاه ها(تکمیل فرم اکسل خطی توسط ادارات آموزش و پرورش، دانشگاهها، نیروهای نظامی و انتظامی، اداره بهداشتی، اداره زندان ها، پزشکی قانونی، کمیته امداد)
استراتژی ۲: توانمندسازی کارکنان بهداشتی، درمانی، مشاوره و افراد کلیدی و مؤثر در حوزه پیشگیری از خودکشی تحت پوشش سایر دستگاه ها
(آموزش ۵۰٪ کارکنان بهداشتی درمانی، و افراد کلیدی مؤثر در حوزه پیشگیری از خودکشی در وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، نیروهای نظامی و انتظامی، و سازمان بهداشتی)

هدف اختصاصی : ۴ ساماندهی مداخلات پیشگیری از خودکشی در مکان های عمومی

استراتژی ۱: ایجاد هماهنگی بین ادارات مرتبط با مدیریت صحنه های اقدام به خودکشی در مکان های عمومی (اتوبان ها، پل های هوایی، ایستگاه های مترو)

استراتژی ۲: آموزش و توانمندسازی نیروی های خط مقدم مدیریت صحنه های اقدام به خودکشی (آتش نشانان، پلیس، مدکاران اورژانس اجتماعی، کارکنان اورژانس کشور)

هدف اختصاصی: ۵ ساماندهی خدمات مددکاری برای افراد در معرض خطر خودکشی

استراتژی ۱: ایجاد هماهنگی بین ادارات مرتبط با خدمات مددکاری برای افراد در معرض خطر خودکشی (اداره بهزیستی، کمیته امداد، موسسه های خیریه، سمن ها و گروه های مردمی)

استراتژی ۲: توانمندسازی نیروی های فعال در حوزه خدمات مددکاری برای افراد در معرض خطر خودکشی

(آموزش ۱۰۰٪ نیروی های فعال در حوزه خدمات مددکاری برای افراد در معرض خطر خودکشی)

هدف استراتژیک ۴: ساماندهی اخبار و محتوای انتشار یافته مرتبط با خودکشی در رسانه ها و محصولات فرهنگی

- ✓ آموزش و توانمندسازی اصحاب رسانه های رسمی در زمینه نحوه انعکاس استاندارد اخبار و سایر محتوای انتشار یافته مرتبط با خودکشی (برگزاری حداقل یک کارگاه آموزشی جهت اصحاب رسانه)
- ✓ رصد و مدیریت رسانه های رسمی و فضای مجازی و شبکه های اجتماعی در مورد مطالب غیرمجاز پیرامون خودکشی
- ✓ افزایش تعامل و همکاری با دادستانی و پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات در زمینه شناسایی عوامل انتشار اخبار نامناسب مرتبط با حوزه خودکشی (ارائه گزارش اخبار غیر مجاز پیرامون خودکشی به پلیس فضای مجازی و پیگیری جهت مرتفع نمودن مشکل و منع انتشار خبر غیر استاندارد)

هدف استراتژیک ۵: کاهش میزان دسترسی به روش های شایع و مهلک خودکشی:

هدف اختصاصی ۱: کاهش میزان فوت به دنبال خودکشی با سموم

استراتژی ۱: توانمندسازی کشاورزان و باغداران در خصوص پیشگیری از خودکشی و دستورالعمل ایمنی سموم کشاورزی (آموزش آبشاری با همکاری جهاد کشاورزی)

استراتژی ۲: تقویت همکاری ادارات نظارتی، انتظامی و قضایی در زمینه شناسایی مکانهای توزیع قرص برنج، ارجاع به محاکم قضایی و اعمال قانون در مورد عوامل خرید و فروش قرص برنج

هدف اختصاصی ۲: کاهش میزان فوت به دنبال خودکشی با دارو ها و متادون

استراتژی ۱: ساماندهی نظارت بر فروش دارو در داروخانه ها و محل های غیرمجاز توسط واحد غذا و دارو در شبکه ها و نیروهای انتظامی / قضایی

استراتژی ۲: ساماندهی نظارت بر توزیع متادون در مراکز دارای مجوز درمان اعتیاد و فروش غیرقانونی در محل های غیرمجاز توسط معاونت درمان و نیروهای انتظامی / قضایی

هدف اختصاصی ۳: کاهش میزان فوت خودکشی در مکان های عمومی

استراتژی ۱: هماهنگی با شهرداری ها با هدف مشخص نمودن ضوابط ایمنی در مکان های عمومی پرخطر برای پیشگیری از خودکشی

استراتژی ۲: بهبود ایمنی اتوبان ها، پل های هوایی، ساختمان های مرتفع عمومی و ایستگاه های مترو با رویکرد پیشگیری از خودکشی